

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1907.

XXXVI. évfolyam. 84. szám.

Péntek, április 12.

A katonai kérdések.

— április 12.

Mióta a Wekerle-miniszterium kormányon van, azóta a katonai kérdések, amelyek azelőtt állandóan izgatták a magyar közvéleményt, pihennek.

Történtek ugyan célzások ezekre nézve a kormány részéről is, de eddig komoly tárgyalásokat nem igényeltek s a kormány átmeneti jellegére hivatkozva a komoly tárgyalásokat el is kerülte.

Ujabbán azonban a katonai vezető körök nem akarnak már várni azokkal a reformokkal, amelyeket a véderő fejlesztésére szükségesnek tartanak s így a katonai kérdések most már egyre jobban előtérbe kerülnek.

Bécsi jelentések szerint ugyanis a hadügyi vezetőség elhatározta, hogy a véderőreformot az ősszel a két állam két parlamentje elé terjeszti, mert keretében akarja megoldani az összes függő katonai kérdéseket. A tárgyalások ebben az irányban már az ősszel indultak meg és Schönaich közös hadügyminiszter előtt írásos tervezet fekszik most a teljes reformról, amelynek első és főfeltétele a közös hadsereg létszámának huszonháromezer emberrel való fölemelése.

A hadvezetőség már az ősszel megmondotta a két állam kormányának, hogy 1908 első felénél túl a létszámemeléssel nem várhat és így föltétlenül szükségessé válik, hogy az erre vonatkozó javaslatok a jelenlegi esztendőnek az őszén a parlamentek elé kerüljenek. Schönaich közös

hadügyminiszter erre nézve most ismét sürgős előterjesztést tett a két kormánytól.

Az osztrák kormány a választások lezajlása után ígérte a végleges választ, a magyar kormány pedig kijelentette, hogy nem zárkozik el a katonai kérdéseknek végleges elintézése előtt, bár a kormányzásra vállalkozásakor Wekerle Sándor dr. miniszterelnök tavaly, éppen ma egy esztendeje a Royal-szállóban szó szerint így nyilatkozott:

„... egyedül azt a korlátozó ígéretet téve, hogy a közös hadseregnek a vezényleti és szolgálati nyelv függőben hagyott kérdéseinek megoldását ezen átmeneti idő alatt sem nem kezdeményezhetjük, sem nem támogathatjuk.”

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök egyébként a magyar képviselőházban is ismételtelen jelentette ki, hogy a nemzet sem zárkozik el a katonai kérdéseknek végleges elintézése előtt, ha ez a megoldás a nemzeti aspirációkat kielégíti és alkalmas arra, hogy a végleges békét teremtesse.

A katonai kérdéseket most a hadügyi vezetőség meg akarja oldani és sürgeti mindkét állam kormányát, hogy a reformokat elintézzék.

A magyar kormány e sürgetés előtt nem tudván elzárkózni, a kiegyezési tárgyalásokkal kapcsolatban hozzányúl a katonai kérdésekhez.

Ezért járt a napokban fönn Bécsben Jekelfalussy honvédelmi miniszter, amihez most még jelentősebb módon csatlakozik Okolicsányi László függetlenségi képviselő-

nek, a delegáció hadügyi albizottsága előadójának mostani bécsi utja is.

Egy hiradás szerint Okolicsányi tegnap hosszasan tanácskozott Bécsben a közös hadügyminiszterrel s e forrás szerint állítólag az volna a missziója, hogy Schönaich közös hadügyminisztert tájékoztassa a függetlenségi párt hangulatáról a katonai kérdésekben és előadja nézetét, persze egyéni felfogását csupán, azokról a minimumokról, amelyek mellett a függetlenségi parlamenti majoritás támogatását a katonai kérdések végleges megoldásához meg lehetne nyerni.

Igy áll tehát e pillanatban a katonai kérdések ügye. Természetes, hogy a megoldás mikéntjéről érdemlegesen beszélni nem lehet s jelenleg csupán annak konstataálására lehet szorítkozni, hogy a katonai kérdések előtérbe léptek s a magyar kormánynak most már komoly gond át képezi a kérdések megoldása.

Szenteltett törvények. A hivatalos lap legutóbbi száma a következő szentesített törvények szövegét közli: A polgári törvénykezési rendtartásnak és a sommás eljárásról szóló 1893: XVIII. törvényeknek módosítása. — bűnvádi perrendtartásról szóló 1896 XXXIII. t.-c. módosítása és kiegészítése. — Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség és baleset esetére való biztosításáról. — A balatonvölgyi helyi érdekű vasút részvénytársaság kiskülföldi-sóváradi és sóváradi-parajdi vasútvonalainak építésére és üzemeltetésére engedélyokiratoknak és engedélyokirati függeléknek egyesítése.

Romának a tanítói javaslat mellett. Mint Versegről jelentik, a verségi esperességi kerületi görög keleti román felekezeti tanítók egyesülete évi vándorértekezletét a napokban Jakuban tar-

A „TORONTÁL” tárcája

Tavaszi éjek.

Ciprusok honából kelő
Napkeleti édes szellő,
Késél, késél egyre!
Daru madár, fecske madár,
Bár a régi fészkek vár,
Nem tértek meg erre!

Almaiból az ibolyát,
Soha tán' fel nem csokolják
A tavaszi éjek!
Talán soha sem lesz nekem,
Olyan álmom, mint volt régen...
Attól, attól félek!

Simonides Gyula.

A becsületesség.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

A városka lassan-lassan nyugodni tért. Az előbbi még zűfölség telt kávéházból a vendégek egyenként, csapatosan szállingóztak haza s rövidesen unalmasságig üres lett a hatalmas terem.

A márványasztalok mellett itt-ott állt még néhány virrasztó. A pénztárnoknál álmos arcán már szinte látszott, hogy ezeket is szeretné az ajtón kívül látni.

Az egyhangú kép azonban — mintegy varázslásra — egyszerre változatosabb formát öltött. A szálloda előtt fiakkerek állottak meg.

Most érkezett az utolsó vonat, szokatlanul sok ideggel.

A kávéház ajtajában egy dragonyos főhad-

nagy állt meg s lassan, figyelmesen nézte végig az egész termet.

Fürkészve körülzsebegáló szeme egy magánosan ülő férfun akadt meg.

Magához intette a pincéret.

— Ki az az ur, aki ott a középső palma alatt, egy táblán számol?

— Tasnády Béla gazdatiszt.

— Köszönöm!

A főhadnagy odasietett a számoló ember asztalához s vállára tette a kezét.

— Szervusz Béla!

A számadatokról felelve szemét, csodálkozva nézett a katonára.

— Talán nem ismered?

— Talán téved főhadnagy ur?

— Nem. Azt hiszem nem. Különböznél meg látjuk azonnal. Én azt hiszem, Tasnády Bélával beszéllek!

— Tényleg. Én vagyok az.

— Én pedig Csajhár Dezső vagyok. Tehát gondolom, jó helyen járok.

Tasnády elmosolyodott.

— Csajhár, a poéta! Sohasem ismertem volna rád ebben a gunyában. Katona lettél? Foglald helyet. Itt mellettem, mint régen az iskolában ültünk. Emlékszel még?

— Néha-néha eszembe jut néhány kellemes, néhány kellemetlen emlék. Ritkán ugyan, de mégis felkeresnek.

— Hol állomásozol?

— Mervában, Gödingen.

— Látogatóba jöttél?

— Főlig-meddig. A jó ismerőseimet jöttem felkeresni. De mesélj valami újdonságot. Mi történt veled, mióta nem láttalak?

A civil felvállról dobtá oda:

— Talán legnevezetesebb, ami velem történt, hogy vőlegény vagyok!

Azután jeggyűrűs ujjával dobolni kezdett. A dragonyos a várt gratuláció helyett csak azt válaszolta:

— Tudom!

— Tudod? Honnan?

— Habár Morvaországban élünk, néha akad a kezünkbe magyar ujság. Pár nap előtt olvastam egyik lapban. Azt azonban már egészen elfelejtettem, ki a menyasszonyod?

— Egy idevaló földbirtokos leánya. Tódor Klára!

A főhadnagy elgondolkozva ismételte a leány nevét:

— Tódor Klára...

— Talán ismered?

— Nem ismerem! Most hallok róla először.

— Akkor min gondolkodtál?

— Megint egy bolondos, régi emlék ütött meg. Eszembe jutott, hogy neked volt már menyasszonyod. Ha jól tudom, azt Balogh Terkának hívták?

— Ja, a kis Balogh Terka — Tasnády halálán felkacagott — nem tudod, mi történt vele?

— Semmit sem tudok róla!

— Jó! Elmondok neked mindent. Tudod, jogász koromban nagyon szűken álltam pénz dolgában. A legkörülmönfontabb fináncfogásaim mind kifogytak. Pénzt teremteni nem tudtam sehog. Akkor ismerkedtem meg a te réveden Baloghékkal. Azt hiszem, te szerelmes voltál a kicsikébe. De nagyon ügyetlen voltál. Semmi fáradságomba sem került, hogy a nyeregéből kitérsek. A leány belém bolondult, szülei bálvá-

Az állandóan esapon tartott

Szent-István sörön

kivül kapható naponta friss

müncheni Spatenbräu

Marcoin Jenő kaszinó-vendéglősnél.

totta meg Opreán főesperes elnöklete alatt. Aktuális kérdésként felmerült a tanítók fizetés-rendezése is és a gyűlés egyhangú lelkesedéssel és köszönettel vették tudomásul a törvényjavaslatot, mely sanyaru anyagi viszonyaikon van hivatva javítani.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/3 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kád-fürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától este 10 óráig.

Április 15. Megyei központi választmány ülése.
Április 22. Megyei áll. vál. ülés.
Április 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Április 27. Kórházi biz. ülés.
Május 13. Közigazgatási bizottság ülése.

— **Személyi hír.** Botka Béla főispán, aki néhány napig hivatalos ügyekben távol volt, tegnap este visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **A központi választmány ülése.** A megyei központi választmány április 15-ikén délelőtt fél 11 órakor ülést tart.

— **Az idel gyermeknap eredménye.** Az országos gyermekvédő liga torontálmegyei fiókja az általa Nagybecskerekben rendezett ideai gyermeknap eredményét most állította össze s az adományok statisztikájából örömmel konstataható, hogy Nagybecskerek város lelkes közönsége több mint ezer koronával járult annak a nagy nemes célnak támogatásához, amelyet a gyermekvédő liga maga elé tűzött. Az országos gyermekvédő liga torontálmegyei fiókja által április 2-án és 3-án rendezett gyermeknap alkalmából az egyesület pénztárába ugyanis a következő adományok folytak be:

Dr. Klein Mór 5— korona, Riegler György (Jánosföld) 4-10, N. Párdányi közönsége 2-20, Ivánda közönsége 6-90, Axmann János 1—, Wassermann József 1-50, dr. Haldegger Lejos és neje 10—, Pleitz Fer. Pál cég 10—, A nagybecskereki izraelita jótékony négyzet 25—, B. B.-né gyűjtése 5—, Armbruster József 5—, Kelemen Péter 4—, Straky testvérek 4—, Wilhelm F. 3—, Watzke F. 4—, Róza Béla 5—, Felsenstein F. 4—, Bence Antal 2-53, N. N. 1—, Grünbaum V. 5—, Kellner József 5—, Kovács

nyozták, nem merték neki ellentmondani s ő menyasszonyom lett. Különben ezt jól tudod te is. Négy éven keresztül leveleztem vele s most megírtam neki, hogy vége a komédiának. A levél mellé egy eljegyzési kártyát is csatoltam. Pár nap mulva olvastam, hogy meg akarta mérgezni magát, de terve nem sikerült.

Utóvégre is nekem pénzre van szükségem s nem kockáztathatom középkori lovagregényekért a carrieremet.

A drágonyos látszólag nyugodtan hallgatta a mesét. Néha az ajkára harapott, néha megszorította kardja markolatát, de nem szólt semmit. Csak, mikor társa befejezte, fordult hozzá:

— Egyéb nem jut eszedbe?

— Semmi!

— Nem emlékszel rá, mi történt akkor este, mikor Balogh Terka vőlegényének jelentették ki?

— Nem emlékszem!

— Jó! Majd emlékeztettedbe hozom. Az történt, hogy gratulált neked egy ember, őszinte, igaz szívből. Azt kívánta, hogy tegyed boldoggá, nagyon boldoggá azt a leányt.

De valamit fűzött a jókívánsághoz! Emlékezz vissza!

Azt mondta:

— Ha megtudom valamikor, hogy megcsaltad azt a leányt, felkereslek, ha a pokol fenekén beszélsz is és megöllek érte! Emlékszel erre?

Tasnády pár percig gondolkodott, akkor nevetve válaszolta:

— Emlékszem. Te mondtad!

— Nohát ezt a becsületszavamat jöttem beváltani, Morvaországból...

A kávéházban egyszerre lárma, keveredés támadt...

A vendégek még órák mulva is izgatottan tárgyalták, hogy egy katonatiszt egy civilt arcul ütött.

Másnap a lapok megható szavakban emlékeztek meg Tasnády Béla haláláról, akit egy „kávéházi öszeszólaikozásból” kifolyólag párbajban agyonlőtt Csajhár Dezső drágonyos főhadnagy...

lfj. Papik Miksa.

Gedeon 5—, Berényi 3—, Kesz 1—, Strelinger Márk 3—, Sida 1—, Sindelás Béla 4—, Daun Gyula 5—, Jakobi-gyógyszertár 2—, Zimmerer —50, Mesznik R. 2—, Galler Péter 5—, Eckfeld M. 5-78, Láng Károly 5-34, Petry Jakab 3—, Vági Sándor 6—, Eckstein Selma 1—, Wehner József 3—, Klein S. 2—, Sajóvíz S. 4—, Petz Antal 1—, Csada Károly 2—, Benkovich Mihály 6—, Gimpel József 2—, Schlesinger Sándor 1—, Hajduska Jenő 2—, Deutch Márton 4—, Keppichné —20, Kertész 1—, Parger Rezső 2—, Fendler József 2—, Schneider J. 1—, Mesznik I. 5—, Kovács J. 5—, Fein Róza 2—, Kolozsvári Sándor —40, N. N. —20, Bäuerle és fiai 4—, báró Hauser Károly 2—, Antalfalvai vigasztartársaság 28-22, Benkovich Mihály 5—, Eisenstädter 10-46, Klein M. 3—, Weisz Hermann 5—, Stagelschmidt János 8—, Benó testvérek 5—, Prandell Rezső 5—, Mangold Lipót 10—, Mehlkun Dezső 5—, Huber Gusztáv 5—, Liptay Dezső 5—, Jónász Bertalan 2—, Weinberger Károly 2—, Freund Samu és fiai 5—, Finkelstein M. és Zs. 2—, Boskovics S. J. 2—, Boleszny Antal 5—, Rosenfeld L. 2—, Novák J. C. 1—, Praszák testvérek 1—, Lukinich Miklós 1—, Grün Simon és fia 3—, Bur-asztaltársaság 20—, Torontálmegyei takaré- és hitelbank 50—, Steinitzer Géza 10—, Billitz János 3—, Baden J. L. 2— korona. Az ápril 1., 2 és 3-iki urnagyűjtés eredménye 583 kor. 24 fillér. Összesen befolyt 1006 kor. 57 fillér.

Az egyesület hálás köszönetét fejezi ki a közreműködött urhölgyeknek és urleányoknak valamint az egyes megnevezett és névtelen jószívű adakozóknak.

— **Uj vasutvonalak a vármegyében.** Az újabb időben Torontálvármegye vasuti hálózatának szaporítása körül egyre örömdatosebb fejlődés tapasztalható. A vállalkozók egyre-másra jönnek, hogy a vármegyében új vasuti vonalakat létesítsenek. Legutóbb egy érdekltség Aradtól—Zombolyáig tervezett vasutvonalra kapott előmunkálati engedélyt, amelyhez az érdekltség községek nagyobb segítségét is megszavazták s a vármegye törvényhatósága egyes községek erre vonatkozó határozatát is jóváhagyta. Erre az érdekltségre most sokkal előnyösebb ajánlattal rálicitál az arad—csanádi vasutársaság s ugyanerre a vonalra némi változtatással rendes nyomtávu helyi érdekű vasut építését tervezi. Az arad—csanádi vasut igazgatósága ma jelentette be tervét Jankó Ágoston alispánnak s átiratában ezeket mondja:

Torontál és Temes vármegyék Aradtól nyugat felé fekvő északi részeinek, Arad és Hunyadmegyék vasutunk által érintett nyers-terményekben gazdag vidékeivel való vasuti kapcsolata, valamint Temes és Torontál vármegyék említett bő gabonatermő részeinek új elhelyező piacokkal való érintkezésbe hozatala céljából, meglévő vasutvonalainkhoz csatlakozólag Arad—Buzsáktól kiindulva a Maroson történt átkelés után Uj Arad, valamint a többi Maros balparti temesmegyei községek érintésével Nagyfalun át Perjámosig, továbbá innen Paszák, Lovrin, Kis-ősz, Bánátomlás, Nákófalva érintésével Nagykihindáig, vagy esetleg Lovrintól kezdve Bogáros, Grabác. Csatát torontálmegyei községek bevonásával Zombolyáig rendes nyomtávu h. é. vasut építését terveztük.

E vasutépítési tervezetünket van szerencsénk Nagyságodnak és Torontálmegye közönségének azzal a tiszteletteljes kérelemmel bejelenteni, hogy e tervünk kivételét erkölcsi támogatásban részesíteni s nagyrabecsült befolyásukat érdekltségben érvényesíteni méltóztatassék

Tisztelettel megjegyezzük, hogy ezen vasutvonal felepitéséhez anyagi támogatást sem a vármegye közönségétől, sem az érintett községekétől nem kérünk, mert az építési tőke beszerzéséről teljesen saját hatáskörünkben fogunk gondoskodni, úgy hogy a vármegye közönsége és az érdekl vidék minden áldozat és hozzájárulás nélkül részesülne ez új forgalmi irány gazdasági előnyeiben.

Végül szives tájékoztás kedvéért megemlítjük, hogy fent ismertetett vasutvonal építésének előmunkálataira f. évi március 14-én kelt 1697/907. számú felterjesztésünkkel kereskedelemügyi miniszter ur önegyméltóságától már engedélyt kértünk.

— **A közös konyha.** A nagybecskereki közös konyha ügye mindjobban közeledik a megvalósulás felé. A családok már szép számmal jelentkeztek a közös konyhába, úgy hogy annak létesítését semmi sem akadályozza. A közös konyha intézése legközelebb kibéri a szükséges helyiséget, hasonlóképpen folynak a felszerelések is, úgy hogy május elsején a közös konyha megkezd működését. Az intézőség fölhívja azokat a családokat, akik a közös konyhában részt venni akar-

nak, jelentsék be szándékukat mielőbb dr. Nagy Dezső ügyvédnél, hogy a közös konyha méretei megállapíthatók legyenek. Ha ezt megállapították, akkor több jelentkezőt nem lehet befogadni az intézménybe.

— **Bucsuztatás.** Már régebben hoztuk a hírt, hogy a máv. igazgatósága Debrecenbe helyezte át a Nagybecskereken közkedvelt műhelyfőnököt, Bogesich Herman mérnököt. A távozó műhelyfőnök tiszteletére holnap, szombat este barátai és kártársai bucsulakomát tartanak a Klein-féle vendéglő külön termében.

— **A szegedi plébánia.** Szegedről jelentik: Szeged város törvényhatósági bizottsága tegnapelőtti közgyűlésén a helyvárosi plébánosi állásra Jászai Géza apátesperes, szeged-rókusi plébánost, Várhelyi József Szeged felsőközponti plébánost pedig Szeged-Rókusra plébánosnak választotta meg. A bemutató leveleket tegnap küldötték meg a temesvári püspöki széknek és Németh József püspök a napokban intézkedik a kinevezés megerősítéséről.

— **Torontáli előadó a feministák egyesületében.** Mint fővárosi levelezőnk jelenti, Ispanovits Sándor, torontáli származású, polgári iskolai tanár, aki hosszu időt töltött Finnországban s tapasztalatairól lapunkban több érdekes tárcában beszámolt, tegnapelőtt a Feministák Egyesületében előadást tartott az ottani iskolákról. Kiemelte azoknak magas színvonalát és a lakosság számához arányitva rendkívül nagy számát; részletesen ismertette a leányok és a fiúk számára közös középiskolák szervezését és abbéli meggyőződésének adott kifejezést, hogy azok minden tekintetben kitűnő hatást gyakorolnak az ország kulturális viszonyaira és az egyéni jellem fejlődésére. A közös iskolázatás híve a magyar tanügy vezetői közül dr. Erdősi Béla főigazgató is, aki szintén Amerikában tanulmányozta ezt a rendszert. Az oroszországi középiskolák nagy része szintén meghonosította a rendszert. Ispanovits előadását a nagyszámu közönség élénk megtapsolta.

— **Gyilkos fal.** Megdöbbenő szerencsétlenség történt Temesujfal községben. Busmann Miklós 66 éves temesujfalusi földmives ugyanis renováltatta a házat. Tegnapelőtt este egy győngye alapu tűzfal körül foglalatostodott, amikor a fal hirtelen nagy robajjal bedőlt és a szerencsétlen Busmannt maga alá temette. Amire a törmelék közül kibuzták, már halott volt. A bíróság elrendelte a vizsgálatot.

— **Érdekes vasuti jubileum.** Folyó évi október hó 1-én lesz 50 éve, hogy a szab. osztrák-magyar államvasutársaság szeged—temesvári vonala megnyílt. A temesvári vasutasok egy csoportja elhatározta, hogy ezen nevezetes évforduló méltóképen való megünneplésére mozgalmat indít.

— **A vigyázatlanság áldozata.** Megemlékeztünk legutóbb a Vásártéren levő „Petőfi” kávéházzal kapcsolatos korcsmahelyiségben történt szerencsétlenségről, ahol egy tamburás vigyázatlanságból egy csendőr revolverével hasba lőtte magát. A szerencsétlenség áldozata Vukov Peter tamburás életével fizette meg könnyelműségét, mert tegnap délelőtt 11 órakor hosszas szenvedés után a „József” kórházban meghalt. Holttestét a mai folyamán fogják az orvosszakértők felboncolni.

— **Letartóztatott pénzhamisító.** A szegedi rendőrség kiderítette, hogy Szegeden és környékén jól szervezett pénzhamisító banda működik. Tagjai különösen a tanyai nép között, de a torontáli földmives lakosság közt is értékesítik a hamispénzt. De még inkább foglalkoznak egész üzletszerűen csalással a banda tagjai. Csak igérik hiszékeny embereknek a jól utánzott hamispénzeket, amikért kevesebb nevértékű jőpénzt vesznek fel tőlük. A bandának egyik tagját, Vetró Jánost, aki valamikor városi adóvégrehajtó volt Szegeden, a szegedi rendőrség most letartóztatta. Vetró tizszer volt büntetve, legtöbbször pénzhamisításért, vagy hamispénz forgalomba hozatalért. A szegedi rendőrségnek tudomása volt arról, hogy Vetró szövetségében Staffner vésnöktel s társaival együtt hamispénzt gyárt, amelyeket Staffner aranyoz be. A hamisítót nem tudták kézrekeríteni, mert ügyes óvatossággal bujkált a tanúk között. Végre ráakadtak és letartóztatták. Házkutatást tartottak kedvesének lakásán is. Az asszony alsószoknyájának zsebében 47 darab jól utánzott hamispénz volt papírba göngyölvé. Az asszonyt is letartóztatták.

— **Nemzetközi lóvászár Érsekújvárott.** A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület által a folyó évben rendezendő XXV-ik nemzetközi lóvászár Érsekújvárott ismét május hó első vasárnap délutánján és az utána következő hétfőn, vagyis május hó 5-én délután és május hó 6-án fog megtartani. Ezen lóvászár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tanyésztők és kereskedők egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekújvári lóvászár felkeresni. A mult évben is 800

drb különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári polgármesteri hivatalnál rendelhetők.

— A mai fővárosi posta elmarad. Távirataink között jelentjük, hogy a ma délelőtti szegedi gyorsvonatot szerencsétlenség érte. Ezzel kapcsolatban a nagybecskereki postahivataltól azt az értesítést vettük, hogy a ma esti fővárosi posta a szerencsétlenség következtében beállt forgalomzavar miatt elmarad.

Színház és Irodalom.

Heti műsor:

Április 12. Péntek: Nebántavirág.
Április 13. Szombat: Rab Mátyás. (Ujdonság.)

* A hajduk hadnagya. A népszerű magyar operette tegnap is szépszámu közönséget vonzott a színházba. S ismét örömmel jelenthetjük, hogy olyan pompás precíz előadásban volt részünk, mely mindjobban felkelti a rokonszenvet és elismerést az új társulat irányában. A címszerepben Gátinak ismét igen jelentős sikere volt. Ha nem is heverte ki még teljesen minapi indispozícióját, szép hangja lágyan csengett a Czobor fülbemászó dalaiban s különösen a csakhamar népszerűvé vált „Egy szép szempár” kezdetű dal után, melyet a derék énekes rendkívül hatásosan adott elő, vége-hossza nem volt a tapsnak. A legmelegebb elismeréssel kell szólnunk a női szereplőkről is. Kapossi Józsa a grófnő hálás szerepét teljesen kiaknáta s gyönyörű énekéért nyílt színen is kapott tapsot. Jó estéje volt Révész Ilonának is, ki mint Barbarina egy fesz-telen játékaért, mint sokszor méltott ügyes tánc-céért érdemel dicséretet. A kadét szerepében a társulatnak egy új énekesnője, Rományi Mária mutatkozott be. Csinos megjelenésű, rokonszen-ves külsejű fiatal hölgy, ki első szereplése után itélve hasznavehető tagja lesz az operette-összes-nek. A többi szereplők közül Heltai, egy igen diszkrét Szép Ica, Remete, Csolnákossy feladatuk magaslatán állottak. A rendezés és a darab kiállítása kifogástalan. —r.

* A színházi bizottságból. A megyei színházi bizottság Botka Béla főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen a jövő heti műsort a következőleg állagította meg:

Szombat: Rab Mátyás (operette).
Vasárnap délután: Koldusgróf (operette).
Este: Paraszbecsület (opera).
Hétfő: A király házassága (vigjáték).
Kedd: Rab Mátyás.
Szerda: A harang (színmű).
Csütörtök: A város utjai (vigjáték).
Péntek: A vereshajú (népszínmű).
Szombat: Sulimán (opera).
Vasárnap: Ember tragédiája.

* Az Arany János társaságból. A temesvári Arany János társaság április hó 13-án szombaton délután 5 órakor az állami főreáliskola díszter-mében zárt ülést tart. Targysorozat. 1. Elnök az ülést megnyitja. 2. A titkár jelentése. 3. Jelentés a pénztár átvételéről és átadásáról. 4. Az elnök-ség előterjesztése Brocky Karoly életrajzának és művei teljes gyűjteményének kiadása tárgyában; jelentés a müncheni és párisi kutatásokról. 5. A temesvári és verseci irodalmi és művészeti esté-lyek előkészítése. 6. Az április havi felolvasó-ülés idő-jének és tárgysorozatának a megállapítása. 7. Indítványok.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, április 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklésével ülést tartott.

Az ülés megnyitása s a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után napirend előtt Somogyi Aladár betérjeszti a napló-bíráló bizottság jelentését Vajda Sándor ügyében. Indítványozza, hogy azt a holnapi ülés napirendjére tűzzék ki.

A Ház így határoz.

Ezután folytatják a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Ma Melczer Vilmos szász képviselő szólal föl elsőnek s a szászok nevében kifogásolja a javaslatot, mert sérti a fele-kezetek autonómiáját. A javaslatot nem fogadja el.

Apponyi Albert gróf kultuszminisz-ter szólal most föl s általános figyelem közben s reflektál a vitában elhangzott ki-fogásokra. Mindenekelőtt kifejti, hogy nem tartja megokoltnak, hogy a javaslat ellen általánosságban olyan nagy apparátussal szállnak szembe a nemzetiségiek, mert itt az általános vitának nincs sem értelme, sem praktikus haszna. A kormány a javaslat dolgában általánosságban semmit sem enged álláspontjából, ellenben a részleteknél kész esetleges elosztat-hatják. Visszatekintést vet a tanítói fizetés-rendezés történetére s statisztikai adatok-kal bizonyítja, hogy a kormány milyen nagyarányú javítást eszközölt. A többi ki-vanságokat szintén méltányolja a kormány, de ugyancsak statisztikai adatokkal bizo-nyítja, hogy ezeknek a teljesítése ma le-hetetlen, mert tizenkét millió többletet jelen-tenek, amit az állam pénzügyi helyzete nem bír el. Szól azután az iskolai ön-kormányzatról majd kifejti, hogy szükséges már az elemi iskolában tanítani a magyar nyelvet, mert később, nem lévén meg az alap, egyáltalán nem lehet eredményes a magyar nyelv tanítása. A javaslat nem a nemzetiségek ellen irányul, hanem csak az államellenes tendenciák letörésére van fektetve. A fegyelmi ügyek elsőfokban ma is az autonóm hatóságok körében marad s az állam csak annyiban avatkozik bele, ha a fegyelmi ügy az államot érinti. Til-takozik Politnak az ellen az állítása ellen, mintha keleti ország volnánk, mert törté-nelmi tény, hogy Magyarország volt a nyugati kultúra védőbástyája és évszáza-dokon át saját testével védte a nyugati kulturát. Kéri a javaslat elfogadását.

A miniszter beszéde óriási hatást keltett s az egész Ház percekig zajosan tapsolta és éljenezte a minisztert.

Utána Novák Aurél beszélt a javas-lat ellen.

A király prágai útja.

Budapest, április 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Prágából sürgöny-zik, Ferenc Ferdinánd főherceg, aki a király ott időzése alatt szintén Prágában fog tartózkodni, ugyancsak a Hradsinban fog lakni. Ma már megérkezett Prágába Maäer ezredes parancsnoksága alatt a testőrség egy szakasza.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, április 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A Neue Freie Presse munkatársa beszélgetést folytatott tegnap egy osztrák államférfiaval, aki részt vesz a kiegyezési tárgyalásokban. Az illető államférfiu kijelentette, hogy ő mindig optimista volt a kiegyezési tárgya-lások dolgában s úgy találja, hogy eddig semmi ok nincs optimizmusa eljétésére. Ő erősen föntartja reményét az eredményt illetőleg. Az újságírónak arra a kérdésére, hogy a hosszú vagy a rövid lejáratu kie-gyezés közül melyiket tartja valószínű-nek? — a következőket mondta az illető államférfiu:

— Erre nézve ma még senki sem tud megfelelni. Mindegyik fajta kiegyezés lehetséges. Ugy a rövid, mint a hosszú lejáratu kiegyezés megvalósulhat.

A továbbiakra nézve a többek közt kijelentette az osztrák államférfiu, hogy a bécsi tárgyalások során az osztrák kor-mány végleges határozathozatalra törekszik, t. i. olyan határozatra, amelyek alapján már a részletek kidolgozhatók legyenek. Az ezekre vonatkozó tárgyalások Buda-pesten fognak megtartatni. Egyáltalán ismét-eltelen annak a reményének adott kifejezést az osztrák államférfiu, hogy a kiegyezési tárgyalások kölcsönösen kielégítő ered-ményre fognak vezetni.

Ugyancsak nyilatkozott Forscht osztrák kereskedelmi miniszter is, aki a „Berliner Tagblatt” bécsi levelezőjének ezeket mondta:

— A nehézségek igen nagyok, azon-ban a végleges kibontakozásra a kilátás optimisztikusnak mondható. A kiegyezés-nek meg kell lennie, mert ez a helyzetből szükségszerűen folyik.

Budapest, április 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, ma délelőtt 11 órakor folytatták a kiegye-zési tárgyalásokat s megállapították a tár-gyalások resüméjét. A magyar miniszterek ma délután visszautaznak Budapestre.

A fumei kormányzó Bécsben.

Budapest, április 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgöny-zik, Nákó Sándor gróf fumei kormányzó tegnap Bécsbe érkezett.

A szegedi gyorsvonat katasztrófája.

Budapest, április 12. (A „Torontál” eredeti táv.) A ma délelőtti Szegedre menő gyorsvonat Kiskundorozsmánál hibás váltó-állítás következtében összeütközött egy másik vonattal. Az összeütközés követke-ztében mindkét vonat több kocsija össze-zuzódott s az utasok közül ketten — egy házaspár — meghalt, számosan súlyosan megsebesültek. A szerencsétlen-ség következtében a pálya annyira meg-rongálódott, hogy a forgalom ma fennaka-dást szenved. (E miatt marad el, amit azt lapunk más helyén jelentjük, a ma esti posta is. — A szerk.)

Határidő-üzlet.

Budapest, április 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1907.)	15.76
Buza (okt. 1907.)	16.28
Rozs (áprilisra 1907.)	12.84
Rozs (okt. 1907.)	13.42
Zab (áprilisra 1907.)	15.32
Zab (okt. 1907.)	13.34
Tengeri (májusra 1907.)	10.64
Tengeri (júliusra 1907.)	10.88

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

Április 17. A „Szerbíttebei legelőbirtokosok egyle-ének” rendes közgyűlése.

Ingtalanok torgalma.

Nagybecskerek város területén 1907. évi március hó 29 től április hó 12-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Weimer Ferenc tulajdonát képező 120 négyszögöl és 23/4 négyszögöl szérűskertet megvette Schmidt Péter Pál és neje Röhrich Anna 620 koronáért.
Maximcsev Ráda a tulajdonát képező 760 négyszögöl beltelket elajándékozta Maximcsev Szávanak.
Szalóki Mihályné, szül. Kiss Katalin tulajdonát képező 1155. ö. i. sz. házat megvette Kis Mihály, Julia, Erzsébet és Lajos 400 koronáért.
Mateics Zsiva tulajdonát képező 1923. ö. i. számú házat megvette özv. Jankovits Szvetozárné szül. Mateics Katica 2300 koronáért.
Gaul Miklós és Éva tulajdonát képező 2313. ö. i. számú házat megvette Tyuresin Radivoj 1440 koronáért.
Maximcsev Péra tulajdonát képező 760 négyszögöl beltelket elajándékozta Maximcsev Szávanak.
Klekter András és Zsuzsanna tulajdonát képező 209. ö. i. számú házat megvette Kozelkovits János és Anna 3100 koronáért.
Mesterov Arszané Mirkov Mileva tulajdonát képező 1000 négyszögöl szérűskertet megvette Gardinovacska Arszá 800 koronáért.
Talpai Péter és Julcsa tulajdonát képező 918. ö. i. számú házat megvette ifj. Czveits Zsiva 1250 koronáért.
Siró Julianna tulajdonát képező 968. ö. i. számú házat megvette Zachariás Sándor és Ilona 7000 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1907. é. i. április hó 5-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.30 korona
kétszemes		6.—
rozs		5.50
árpa		6.—
szab		7.30
kukorica		5.—
repce		15.—
széna I.		7.—
szalma I.		4.50
szalma II.		4.—
burgonya I kilogr.		3.—
marhahús I. I kilogr.		1.46
borjú hús I.		1.36
disznó hús I.		2.—
disznó hús II.		1.90
juh hús		1.80
szár		1.70
		1.04
		1.98

Irnok.

A jegyzői teendőkhöz némileg járás egyén, 800 kor. évi fizetés mellett, azonnal alkalmazást nyerhet.

Kérvények alólírothoz nyújtandók be. Szerb nyelv bírása megkívántatik.

Perlasz, 1907. évi április 11-én.

Vuchetich Árpád,
jegyző.

371-2.1

2273/1907. szám. Nagybecskereki járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett szerbeleméri segédjegyzői állásra melynek javadalmazása 1000 korona évi fizetés s szabad lakás, pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy ebbeli szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám legkésőbb április hó 25-éig benyujtsák.

A választás határnapja külön ki fog tüzetni.

Nagybecskerek, 1907. évi április 8-án

368-3.1

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

899/1907. sz. A nagyikindai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Szaján községben lemondás folytán üresedésbe jött községi szülésznői állásra pályázat van hirdetve.

Az állással 160 korona készpénz fizetés élvezete van egybekötve, ezenkívül az első szülésnél való segédkezésért 4 korona, utóbbi szülésnél való segédkezésért 2 kor. díj szedhető.

Vagyontalanoknak a segédkezés a szülésnél ingyenes.

A pályázati kérvények a nagyikindai szolgabírószághoz 1907. évi április hó 30-áig nyújtandók be. A kérvények a baba oklevéllel, eddigi működést igazoló bizonylattal és erkölcsi bizonylattal szerelendők fel.

Nagyikindán, 1907. évi április 8-án.

Horváth Zoltán,
főszolgabíró.

2283/1907. szám.

369-3.1

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett szerb-arádai községi segédjegyzői állásra, melynek javadalmazása évi 1000 korona fizetés, pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám 1907. évi április hó 25-éig benyujtsák.

Nagybecskerek, 1907. évi április 8-án.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

Toráki Hitelszövetkezet, mint az Orsz. Közp. Hitelsz. tagja.

Meghívás.

Az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekebe tartozó Toráki Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, 1907. évi április hó 28. án délelőtt 9 óra-
kor a község ház tanácstermében

VIII. rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghívattak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés
5. Netaláni indítványok.

1905. évi dec. hó 31-én a tagok száma 336, üzletrészeinek száma pedig 451 volt; az év folyamán belépett 14 tag 18 üzletrészzel, kilépett 21 tag 41 üzletrészzel s így 1906. év végén a tagok száma 329, üzletrészeinek száma 418.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Nagytorákon, 1907. évi április 9.

372-1.1

Az igazgatóság.

VÉRPIROS

caféni fajnarancs, mézédés, öt kilós postakosárral 2.60, eredeti kosárral 100 darabbal 4.50, eredeti ládával 180 darabbal 6.50 korona, 36 darabos ládával 11.50, vértörő muskátlanarancs mézédés, rendkívül finom, öt kilossal 2.50, eredeti ládával 150 darabbal 7.50 korona, 30 darabos láda al 12 korona. Apaszina anca vértörő, mézédés, óriás, kúttörő, kúttörő zamatu, eredeti ládával 80 darabbal, 8 korona, sárga mézédés fajnarancs öt kilossal 2.40, tíz kilós kosárral 4, eredeti ládával 200 darabbal 8.50 korona, 360 darabos ládával 9.50, citrom aransyaga, eredeti ládával, 300 darabbal 9.50, öt kilós postakosárral 2, gyönyörű kékfiol 2.50, boszniai óriás szemű aszaltizs 3, asztali dió papírbejű, óriás szemű 4.50, eredeti dió vakondhegyi fahéj 3, csemegealma rendkívül szép példányok, beiföldi és tiroli többszörös leg-nemesebb fajokból vegyesen 5.50, tiroli nemes fajú vajonkörte 5, Mosanszky-alma valogatott 3.50 koronáért öt kilós postakosárral szállítás utánvétel Telbisz Béla déligyümölcskereskedő, Budapest, Szarka-ut (336-10.10)

1328/1907. kb. sz. Torontál vármegye közg. bizottságától.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. Miniszterium 11391/1907. sz. alatt kelt rendeletével a Bács-Bodrogvármegye Péterréve község által nyitandó közhasználatu komphoz vezető út céljaira Aracs község határában elfoglalt földterületekre nézve

a kisajátítási eljárást

elrendelvé, a tárgyalás folyó évi április hó 29-ik napjának délután 2 óráigra Aracs községben a község házában fog megtartani. Felhívattak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Aracs község házában 15 napi közszemlére kitétetett.

Kelt Nagybecskerek, 1907. évi április hó 8-án tartott rendes havi ülésből. Torontál vármegye közigazgatási bizottsága.

363-3.3

Botka, főispán.

Ne vegyen

máshol osztálysorsjegyet, amíg nálam is kaphat eredeti áron. Egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolcad 1 korona 50 fillér. □

LEDERER JÓZSEF

banküzlete, Nagybecskerek.

a szerb-templom mellett.

317b-x.3

2093/1907. sz.

A pancsovai szolgabírószághól.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött torontálalmási községi orvosi állásra ezen-
nel pályázatot hirdetek.

Az orvos fizetése évi 1600 kor., szabad lakás, nappali 40 fill., éjjel 80 fill. látogatósi díj és a husszemle díjak.

Felhívattak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket legkésőbb 1907. évi május hó 15-ig adják be a pancsovai szolgabírószághoz, mert a később beérkező kérvények figyelembe véve nem lesznek.

A megválasztott községi orvos köteles a Torontál vármegyei községi és körvisi nyugdíj-egyletbe azonnal belépni.

A választás napja később fog kitűzetni.

Pancsova, 1907. évi április hó 9-én.

366-2.2

Dr. Gvertynyffy,
főszolgabíró.

Asszonyok és leányok

el vannak ragadtatva

a HAJÓS-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibircs,

börvörösséget és mindennemű arctisztá-

lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy arany-

érmekkel, keresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.

és Ibolya hölgypor 1 korona 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék

kerülni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerüzletében, ARAD.

Nagybecskereken: 327-20.5

Főraktár Melkuhn Dezső drogueriájában.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.